

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Zeeland bouwt biobased economy

Door Désirée Crommelin, 15/06/2014

ZEELAND BOUWT AAN EEN BIOBASED ECONOMY. VETTE KLEI EN VEEL WATER ZIJN EEN VEELBELOVENDE BASIS ONDER DEZE NIEUWE ECONOMIE. Er bestaan dan ook ambitieuze plannen van ondernemende boeren en kwekers van onder andere zeewieren en tarbot, die beseffen dat het straks goed geld verdienen is in de biobased economy. Maar de Provincie Zeeland wil meer: ook gastronomie en duurzaam toerisme vallen onder de biobased economy.

Zeeland: tegenstrijdige belangen

Urgenda

Urgenda is de actie-organisatie voor duurzaamheid en innovatie, die Nederland samen met bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren, sneller duurzaam wil maken.

[Urgenda](#)

Samen sneller duurzaam gaat in Zeeland met horten en stoten, niet anders dan elders in deze wereld. Behoudzucht en innovatie komen soms uit onverwachtse hoek. Zo ligt een gevestigde partij als de Zeeuwse boeren soms onder. Deze agrarische sector die zich wil voorbereiden op de transitie naar een biobased economy, vindt een terughoudende chemiesector tegenover zich. Maar soms ligt een gevestigde partijen zoals de vissers boven. Zij verzetten zich tegen aquacultuur zoals zeewierkweek en zeelandbouw. Er moeten nu bruggen geslagen tussen de verschillende belangen in aanloop naar die biobased economy met soms voorlopig nog hybride oplossingen.

Tijdens haar Zeelandtoer moedigde Urgenda innovatieve ondernemers samen sneller te verduurzamen.

Biobased Delta

In deze regio staat zowel bij boeren als bij de grote chemieconcerns biobased economy nog in de kinderschoenen. Vragen als: Hoe telen en verwerken we de plantaardige grondstoffen? Wat vergt het van de productielijn en moet die vervangen worden? spelen daarbij een belangrijke rol. Binnen de *Biobased Delta* werken nu multinationals, boeren, mkb, overheden en kennisinstellingen er hard aan om de biobased economy op te zetten. Er zijn de nodige verbindingen te leggen tussen de producten uit de agrarische sector en die van de chemieconcerns. Vandaar dat bij *Biobased Delta* er wervend gesproken wordt over *Agro meets chemistry*. Maar zo bleek uit de discussie tussen Zeeuwse boeren en een vertegenwoordiger van één van de chemieconcerns (SABIC) in die delta, er moet nog veel water door de Oosterscheldekering moet stromen.

[BioBased Delta](#)

Biobased economy

Op Colijnsplaat, op de proefboerderij *Innovations Garden Rusthoeve 2020* werken DLV Plant, Impuls Zeeland, Proefboerderij Rusthoeve, Wageningen UR en ZLTO samen om plantaardige grondstoffen op toepassingen in de biobased economy te onderzoeken. Op deze proefboerderij worden meer dan 50 gewassen geteeld en getest op hun eigenschappen en bestanddelen zoals suiker, vezelachtig, opbrengst per hectare of raffinage van hun plantaardige olie, die bij verwerking tot grondstof of eindproduct van belang zijn. Met andere woorden hoe geld te verdienen met planten als olifantsgras, sorghum, lupine, calendula, boerenwormkruid of meekrap? Er wordt dan ook nauw samengewerkt met potentiële klanten – uit sectoren als de chemie, farmacie, cosmetica en voeding, omdat het ontwikkelen van de verschillende productketens hierin natuurlijk een belangrijke rol gaat spelen.

[DLV](#)

Gastronomie

Restaurants als InterScaldes, ['t Hof Welgelegen](#) en [Hotel Kom](#) laten je in hun maaltijden zien en proeven wat duurzame en biologische geteelde ingrediënten ook in ons dagelijkse kost zouden kunnen betekenen. Klinkende namen als Serge Herman en Jonnie Boer komen hier naar toe om duurzaam en biologisch vlees, fruit, vis en bonen in te kopen. Maar ook de Zeeuwse consument kan al een GroenteTas bij bijvoorbeeld de boerderij 't Hof Welgelegen in Middelburg afhalen.

Boeren in Zeeland

De Zeeuwse boeren hebben in het kader van de transitie in de landbouw SABIC, maar ook Dow Chemical benaderd met de vraag: “Wat moeten we voor de chemiesector van de toekomst in de biobased economy verbouwen?” Zeventig procent van de Zeeuwse eilanden en Zeeuws Vlaanderen is landbouwgrond, vette klei die van oudsher bebouwd wordt met aardappelen, uien, suikerbieten en bonen. Als ondernemer willen

de boeren in de transitie naar de biobased economy klaar zijn wanneer de chemieconcerns in hun regio overstappen op biograndstoffen. De Zeeuwse landbouwsector wil niet voor een fait à compli staan, zodat straks de benodigde biograndstoffen alleen maar van buiten die regio komen. Vooruit kijkend vraagt de agrarische sector zich publiekelijk af: Waar verdienen wij over twintig jaar ons geld mee? Volgens prof. Jan Rotmans van Dutch Research Institute for Transition (DRIFT) en Urgenda zal landbouw anno 2014 dan niet langer rendabel zijn. Zelfs door hem aangevuurd, kregen de boeren enkele voorzichtige en vage antwoorden uit die chemiesector. Daar laat men het achterste van de tong niet zien en treedt men de innovatieve boeren tegemoet met niet ter zake argumenten, zoals “SABIC haalt nu al uit houtsnippers groene energie.” Wel, zo blijkt, vraagt de chemiesector zich af of Zeeuwse boeren die hoeveelheden kunnen leveren, die er nodig zullen zijn voor de chemie in de regio. “Ja wat wonder, als we nog steeds niet weten over welke gewassen het gaat”, verzucht een agrariër na de bijeenkomst. “Wij willen niet gedwongen worden tot monocultuur, die onze gronden uitput en waar we dan vervolgens geen kunstmest mogen gebruiken”.

Visserij

Seafarm

Adri Bour, nu directeur van de tarbotkwekerij Seafarm. maar die ooit nog op een vistrawler gevaren heeft, maakt ruimte voor kweekvijvers van zijn bedrijf op het land. In deze kweek voor consumptie worden de principes van de circulaire economie steeds verder doorgevoerd. Zo wordt onder andere het water uit de bassins gerecyclet en binnen het bedrijf zelf weer gebruikt.

In de aquacultuur drijven gevestigde belangen van de vissers boven. Zij verzetten zich tegen de pogingen van North Seaweed om biobased grondstoffen uit zeewier te winnen. De vissers moeten niets hebben van die nieuwlichterij en voor zulke innovatie is volgens de gedeputeerde staten Ben de Reu (PvdA), die biobased economy in zijn portefeuille heeft, in de Zeeuwse wateren geen ruimte. Want zo legde hij zijn gehoor aan de Jacobahaven uit: “De vergunningen om te vissen die zijn uitgegeven op verschillende hoogten in die Zeeuwse wateren – van laag langs de zeebodem, halverwege en voor aan de oppervlakte – bieden geen ruimte voor zeewier. Dat zou de netten van de verschillende vissers maar in de weg zitten.” Voor een buitenstaander en stadje kijk je op van ruimtegebrek in de Provincie Zeeland. Zeker toen de gedeputeerde staten de directeur van Northseaweed, Carola Helmendach vervolgens een perceel voor de kweek van het zeewier op het land aanbod. Speelt op de achtergrond van deze stellingname van de PvdA, een van de Haagse coalitiepartijen, mee dat in maart volgend jaar de Provinciale Staten en de Gedeputeerden en daarmee een deel van de Eerste Kamer, weer moeten worden gekozen?

Zeeuwind

Zeeuwind is een coöperatie die tot doel heeft het gebruik van windenergie en andere vormen van duurzame energie te bevorderen in Zeeland. De coöperatie heeft 1700 leden, voor het merendeel particulieren naast enkele Zeeuwse gemeenten, verenigingen en bedrijven en is daarmee een van de grootste windcoöperaties in Nederland.

[Zeeuwind](#)

Aquacultuur: North Seaweed

North Seaweed is leverancier van gedroogd zeewier o.a. knotswier, blaaswier, vingerwier, Dulse, suikerwier en zeesla uit de noordelijke wateren. In poedervorm worden deze zeewieren gebruikt als smaakmaker of ingrediënt in de voedingsindustrie. De Nederlandse vestiging van het Franse chemieconcern Arkema, onder andere producent van polyamides doet nu samen met Wageningen UR en North Seaweed onderzoek of het wier als grondstof voor onder andere bioplastics kan worden gebruikt. Dat zou volgens de North Seaweed directeur uiterst aantrekkelijk zijn in met name de voedingssector, die dan naast verantwoord geteelde producten ook nog eens goede groene sier kan maken als ook hun bakjes recyclebaar zijn. Zeewieren worden overigens ook steeds vaker in veevoer en voer voor huisdieren gebruikt vanwege de vele vitaminen en mineralen die de wieren bevatten. Recentelijk is zelfs aangetoond dat met één lepel zeewier per koe per dag het eiwitgehalte in koemelk met bijna zes procent verhoogd wordt. Zeewieren leven in de intergetijdenzone van de zee. Nu de Zeeuwse visserij zich verzet tegen deze innovatieve teelt in Zeeuwse wateren, biedt de Vereniging Zeeuwind, bij monde van haar directeur Trees Janssens aan de mogelijkheden te onderzoeken voor zeewierkweek in de zee rondom de windmolens in hun binnenkort te bouwen windpark voor de kust. “Het is bekend dat rondom de windmolens na de bouw en wanneer de mens vertrokken is, het voor vissen, wieren en andere zeedieren goed toeven is. Alleen het oogsten van het zeewier zo ver uit de kust, is nog een praktisch probleem.”

[North Seaweed](#)

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl

Foto's ©North Seaweed